

TEST IZOLÁCIE HLÁSOK

Inštrukcia pre administráciu a vyhodnotenie testu

O teste

Čo test meria	Schopnosť izolovať (vyčleňovať) hlásky v pseudoslovách, ktoré majú rozdielnu úroveň fonologickej zložitosti. Cieľové fonémy sú prvé spoluhlásky a posledné spoluhlásky v pseudoslovách.
Vekové rozpätie	Izolácia foném je konceptuálne menej náročná ako vynechávanie foném. Preto je vhodná pre deti v poslednom ročníku materskej školy a pre 1. ročník ZŠ a pre deti so suspektnou alebo potvrdenou fonologickou poruchou a/alebo ťažkosťami v čítaní a písaní.
Skórovanie (správnosť)	Meriame <i>len</i> správnosť. Ak deti dosahujú vysokú správnosť ($\geq 80\%$) v prvej aj poslednej hláske v tomto teste, odporúčame použiť náročnejší Test vynechávania hlások, v ktorom sa meria aj správnosť, aj čas.
Normy	Normy sú podľa ročníkov v súčasnosti dostupné pre posledný ročník materskej školy a žiakov 1. ročníka ZŠ (polrok 1. ročníka).
Pomôcky na administráciu	Diktafón. Záznamový hárok k Testu izolácie hlások.

Testová procedúra – PRVÉ HLÁSKY

1. Úvod

Administrátor povie:

„Budeme sa hrať hru so zábavnými slovíčkami. Tie slovíčka sú vymyslené a nič neznamenajú. Vysvetlím ti, ako sa to hrá. Ja ti najprv poviem jedno také slovíčko a ty mi povieš, čo počuješ na začiatku, čím začína, akú má prvú hlásku. Teraz ti to predvediem a potom to budeme skúšať spolu“.

„Začnime slovíčkom, ktoré poznáš, ktoré nie je vymyslené, napríklad slovo **MYŠ**. Prvá hláska v slove **MYŠ** je **M**. Počuješ to? **MYŠ**, **M**. Vieš povedať **M**?“ (Administrátor sa uistí, že dieťa to vie zopakovať).

„Teraz to skúsme s vymysleným slovom. Poviem ti slovo **DOCH**. Prvá hláska v slove **DOCH** je **D**“. (Zdôraznite výslovnosť hlásky **D**). „**DOCH** začína na **D**. Počuješ to? **DOCH**, **D**. Vieš povedať **D**?“

2. Zácvičné položky

Zácvičná položka 1

Administrátor povie:

„Skúsme ďalšie slová. Teraz bude slovo **ŠAP**. Zopakuj ho“. (*Skontrolujte, či dieťa správne slovo zopakuje*).

„Aká hláska je na začiatku slova **ŠAP**?“ (*Zdôraznite výslovnosť hlásky Š*).

Ak dieťa odpovie správne, Š, administrátor povie:

„Výborne, to je ono. Prvá hláska v slove **ŠAP** je **Š**.“ (*Pokračujte zácvičnou položkou 2*).

Ak dieťa neodpovie správne, administrátor povie:

„To nie je ono. Prvá hláska v slove **ŠAP** je **Š**. Povedz **Š**.“ (*Nechajte dieťa zopakovať Š*). „Dobre, poďme na ďalšie slovo.“ (*Pokračujte zácvičnou položkou 2*).

Zácvičná položka 2

Administrátor povie:

Teraz bude slovo **SPIK**. Zopakuj ho“. (*Skontrolujte, či dieťa správne slovo zopakuje*). „Aká hláska je na začiatku slova **SPIK**?“ (*Zdôraznite výslovnosť hlásky S*).

Ak dieťa odpovie správne, S, administrátor povie:

„Výborne, to je ono. Prvá hláska v slove **SPIK** je **S**.“ (*Pokračujte zácvičnou položkou 3*).

Ak dieťa neodpovie správne, administrátor povie:

„To nie je ono. Prvá hláska v slove **SPIK** je **S**. Povedz **S**.“ (*Nechajte dieťa zopakovať S*). „Dobre, poďme na ďalšie slovo.“ (*Pokračujte zácvičnou položkou 3*).

Zácvičná položka 3

Teraz bude slovo **ZLOP**. Zopakuj ho“. (*Skontrolujte, či dieťa správne slovo zopakuje*). „Aká hláska je na začiatku slova **ZLOP**?“ (*Zdôraznite výslovnosť hlásky Z*).

Ak dieťa odpovie správne, Z, administrátor povie:

„Výborne, to je ono. Prvá hláska v slove **ZLOP** je **Z**.“ (*Pokračujte zácvičnou položkou 4*).

Ak dieťa neodpovie správne, administrátor povie:

„To nie je ono. Prvá hláska v slove **ZLOP** je **Z**. Povedz **Z**.“ (*Nechajte dieťa zopakovať Z*). „Dobre, poďme na ďalšie slovo.“ (*Pokračujte zácvičnou položkou 4*).

Zácvičná položka 4

Administrátor povie:

Teraz bude slovo **BREK**. Zopakuj ho“. (*Skontrolujte, či dieťa správne slovo zopakuje*). „Aká hláska je na začiatku slova **BREK**?“ (*Zdôraznite výslovnosť hlásky B*).

Ak dieťa odpovie správne, Z, administrátor povie:

„Výborne, to je ono. Prvá hláska v slove **BREK** je **B**.“ (*Prejdite na testové položky*).

Ak dieťa neodpovie správne, administrátor povie:

„To nie je ono. Prvá hláska v slove **BREK** je **B**. Povedz **B**.“ (*Nechajte dieťa zopakovať B*). „Dobre, poďme na ďalšie slovo.“ (*Prejdite na testové položky*).

Vo všetkých zácvičných položkách vždy vyslovujte jednotlivé hlásky, nie názvy písmen (napr. /b/, nie bé, /r/, nie er).

Uistite sa, že dieťa sa naučí najprv po vás položky zopakovať, a až potom povedať odpoveď. Ak počas zácviku dieťa nesprávne vysloví slovo, zopakujte ho a požiadajte dieťa, aby ho povedalo správne (pokiaľ nemá poruchu výslovnosti, ktorá mu v tom bráni).

Taktiež zopakujte zácvičnú položku, ak je to potrebné vzhľadom na hluk v miestnosti, kašľanie dieťaťa a pod., alebo ak si to dieťa vyžiada.

3. Testové položky

Administrátor povie:

„Teraz ti už nemusím pomáhať. Budem ti hovoriť ďalšie slová. Slovo vždy zopakuj a potom povedz, čo počuješ na začiatku, aká je jeho prvá hláska. Skús hrať čo najrýchlejšie, ale nerob chyby.“

Pripomeňte dieťaťu, že má najprv slovo po vás zopakovať a až potom povedať odpoveď. Prerušte testovanie, ak nasledujú štyri nesprávne odpovede za sebou v jednom bloku s ôsmimi položkami.

Ako testujeme:

- Použite **záznamový hárok k Testu izolácie hlások**.
- Zapisujte všetky zopakované slová a odpovede, ktoré sa líšia od správnej odpovede.

Skórovanie:

- Počítajte dva body za každú správne vyčlenenú fonému. Napríklad, počítajte dva body:
 - ak dieťa správne zopakuje slovo a povie správnu odpoveď (ako je uvedené v záznamovom hárku). Príklad: slovo je **ZIK**, dieťa zopakuje **ZIK** a povie **Z**,
 - ak dieťa nesprávne zopakuje slovo, ale povie správnu odpoveď (ako je uvedené v záznamovom hárku). Príklad: slovo je **ZIK**, dieťa zopakuje **SIK** a povie **Z**.
- Počítajte jeden bod, ak nesprávne zopakuje slovo, ale správne vyčlení fonému na základe toho, čo samo zopakovalo. Príklad: slovo je **ZIK**, dieťa zopakuje **SIK** a povie **S**.
- Počítajte jeden bod, ak dieťa nezopakuje slovo a rovno správne odpovie. Príklad: nezopakuje **ZIK**, ale povie **Z**. Do hárku zaznačíme, že slovo nezopakovalo a pred ďalšou položkou povieme: „Nezabudni, slovo máš najskôr *zopakovať*, až potom *povedať* správnu odpoveď“.
- Vo všetkých ostatných prípadoch nesprávne odpovede hodnotíme nula bodmi.

Testová procedúra – POSLEDNÉ HLÁSKY

1. Úvod

Administrátor povie:

„Teraz sa budeme znova hrať s vymyslenými slovíčkami, ale trochu ináč. Budeme už hľadať poslednú hlásku v slove. Povieš mi vždy hlásku, ktorú počuješ na konci. Predvediem ti to.”

„Začnime slovom, ktoré poznáš: **DEŇ**. Posledná hláska v slove **DEŇ** je **Ň**. Počuješ to? **DEŇ, Ň**. Vieš povedať **Ň**?” (Administrátor sa uistí, že dieťa to vie zopakovať).

„Teraz to skúsme s vymysleným slovom. Poviem ti slovo **MAS**. Posledná hláska v slove **MAS** je **S**“. (Zdôraznite výslovnosť hlásky **S**). „**MAS** končí na **S**. Počuješ to? **MAS, S**. Vieš povedať **S**?”

2. Zácvičné položky

Zácvičná položka 1

Administrátor povie:

„Skúsme ďalšie slová. Teraz bude slovo **BEL**. Zopakuj ho“. (Skontrolujte, či dieťa správne slovo zopakuje).

„Aká hláska je na konci slova **BEL**?” (Zdôraznite výslovnosť hlásky **L**).

Ak dieťa odpovie správne, L, administrátor povie:

„Výborne, to je ono. Posledná hláska v slove **BEL** je **L**.“ (Pokračujte zácvičnou položkou 2).

Ak dieťa neodpovie správne, administrátor povie:

„To nie je ono. Posledná hláska v slove **BEL** je **L**. Povedz **L**.“ (Nechajte dieťa zopakovať **L**). „Dobre, poďme na ďalšie slovo.“ (Pokračujte zácvičnou položkou 2).

Zácvičná položka 2

Administrátor povie:

Teraz bude slovo **KOLP**. Zopakuj ho“. (Skontrolujte, či dieťa správne slovo zopakuje). „Aká hláska je na konci slova **KOLP**?” (Zdôraznite výslovnosť hlásky **P**).

Ak dieťa odpovie správne, P, administrátor povie:

„Výborne, to je ono. Posledná hláska v slove **KOLP** je **P**.“ (Pokračujte zácvičnou položkou 3).

Ak dieťa neodpovie správne, administrátor povie:

„To nie je ono. Posledná hláska v slove **KOLP** je **P**. Povedz **P**.“ (Nechajte dieťa zopakovať **S**). „Dobre, poďme na ďalšie slovo.“ (Pokračujte zácvičnou položkou 3).

Zácvičná položka 3

Teraz bude slovo **ZOSŤ**. Zopakuj ho“. (Skontrolujte, či dieťa správne slovo zopakuje). „Aká hláska je na konci slova **ZOSŤ**?“ (Zdôraznite výslovnosť hlásky **Ť**).

Ak dieťa odpovie správne, Ť, administrátor povie:

„Výborne, to je ono. Posledná hláska v slove **ZOSŤ** je **Ť**.“ (Pokračujte zácvičnou položkou 4).

Ak dieťa neodpovie správne, administrátor povie:

„To nie je ono. Posledná hláska v slove **ZOSŤ** je **Ť**. Povedz **Ť**.“ (Nechajte dieťa zopakovať **Ť**). „Dobre, poďme na ďalšie slovo.“ (Pokračujte zácvičnou položkou 4).

Zácvičná položka 4

Administrátor povie:

Teraz bude slovo **JOLT**. Zopakuj ho“. (Skontrolujte, či dieťa správne slovo zopakuje). „Aká hláska je na konci slova **JOLT**?“ (Zdôraznite výslovnosť hlásky **T**).

Ak dieťa odpovie správne, Z, administrátor povie:

„Výborne, to je ono. Posledná hláska v slove **JOLT** je **T**.“ (Prejdite na testové položky).

Ak dieťa neodpovie správne, administrátor povie:

„To nie je ono. Posledná hláska v slove **JOLT** je **T**. Povedz **T**.“ (Nechajte dieťa zopakovať **T**). „Dobre, poďme na ďalšie slovo.“ (Prejdite na testové položky).

Vo všetkých zácvičných položkách vždy vyslovujte jednotlivé hlásky, nie názvy písmen (napr. /t/, nie té, /r/, nie er).

Uistite sa, že dieťa sa naučí najprv po vás položky zopakovať, a až potom povedať odpoveď. Ak počas zácvičenia dieťa nesprávne vysloví slovo, zopakujte ho a požiadajte dieťa, aby ho povedalo správne (pokiaľ nemá poruchu výslovnosti, ktorá mu v tom bráni).

Taktiež zopakujte zácvičnú položku, ak je to potrebné vzhľadom na hluk v miestnosti, kašľanie dieťaťa a pod., alebo ak si to dieťa vyžiada.

3. Testové položky

Administrátor povie:

„Teraz ti už nemusím pomáhať. Budem ti hovoriť ďalšie slová. Slovo vždy zopakuj a potom povedz, čo počuješ na konci, aká je jeho posledná hláska. Skús hrať čo najrýchlejšie, ale nerob chyby.“

Pripomeňte dieťaťu, že má najprv slovo po vás zopakovať a až potom povedať odpoveď. Prerušite testovanie, ak nasledujú štyri nesprávne odpovede za sebou v jednom bloku s ôsmimi položkami.

Ako testujeme:

- Použite **záznamový hárok k Testu izolácie hlások**.
- Zapisujte všetky zopakované slová a odpovede, ktoré sa líšia od správnej odpovede.

Skórovanie:

- Počítajte dva body za každú správne vyčlenenú fonému. Napríklad, počítajte dva body:
 - ak dieťa správne zopakuje slovo a povie správnu odpoveď (ako je uvedené v záznamovom hárku). Príklad: slovo je **KAN**, dieťa zopakuje **KAN** a povie **N**,
 - ak dieťa nesprávne zopakuje slovo, ale povie správnu odpoveď (ako je uvedené v záznamovom hárku). Príklad: slovo je **KAN**, dieťa zopakuje **KAM** a povie **N**.
- Počítajte jeden bod, ak nesprávne zopakuje slovo, ale správne vyčlení fonému na základe toho, čo samo zopakovalo. Príklad: slovo je **KAN**, dieťa zopakuje **KAM** a povie **M**.
- Počítajte jeden bod, ak dieťa nezopakuje slovo a rovno správne odpovie. Príklad: nezopakuje **KAN**, ale povie **N**. Do hárku zaznačíme, že slovo nezopakovalo a pred ďalšou položkou povieme: „Nezabudni, slovo máš najskôr *zopakovať*, až potom *povedať* správnu odpoveď“.
- Vo všetkých ostatných prípadoch nesprávne odpovede hodnotíme nula bodmi.